

1908-06-29 - SS Pius X - Constitutio. Ordo Servandus. Normae Communes

A. A. S., vol. I (1909), n. 1, pp. 36 - 58

ORDO SERVANDUS**IN SACRIS CONGREGATIONIBUS TRIBUNALIBUS OFFICIIS
ROMANAE CURIAE****PARS PRIMA. - Normae Communes**

- Cap. I. De ordine ac directione generatim
 Cap. II. De provisione officiorum
 Cap. III. De iureiurando
 Cap. IV. De horis ac disciplina Officiorum
 Cap. V. De feriis
 Cap. VI. De stipendiis
 Cap. VI. De advocatis
 Cap. VIII. De ministris expeditionum
 Cap. IX. De procuratoribus seu agentibus
 Sect. I. De procuratoribus particularibus et privatis
 Sect. II. De procuratoribus publicis ac legitimis
 Cap. X. De ratione adeundi Sanctae Sedis Officia cum iisque agendi generatim
 Sect. I. Pro privatis
 Sect. II. Pro Ordinariis
 Cap. XI. De taxationibus et procurationibus
 Cap. XII. Dispositiones temporarie

PARS PRIMA**Normae communes****CAP. I. - DE ORDINE AC DIRECTIONE GENERATIM**

1° In omnibus superius memoratis S. Sedis Officiis (*dicasteri*) duplex erit administrorum coetus, maiorum et minorum.

2° In singulis moderatio proxima *Secretariae*, protocolli, tabularii, ad Praelatum pertinet qui alter est a Cardinali praeside. A Praelato tamen erunt ad Cardinalem deferendae maioris momenti res, quibus peculiari aliquo modo sit consulendum.

In S. Rotae tribunali Secretaria, protocollum, tabularium, obnoxia sunt Auditori decano, eoque impedito, Auditori qui primam sedem post Decanum obtinet: hi tamen, ubi agatur de extraordinario aliquo consilio capiendum, rem deferent ad Collegium Auditorum universum.

3° Excepta S. Rota, cui propriis erit agendum, normis, in ceteris Officiis omnibus, administri maiores, praeside Cardinali suo, Congressum constituunt.

4° Ad Congressum spectat minora negotia expendere atque expedire; de ceteris disponere et ordinare ut agantur in pleno sui cuiusque Officii Conventu.

5° Singula Officia sibi librum habebunt *rerum notabilium*, in quo rite indicentur nominationes, initique muneris dies Patrum Cardinalium, Consultorum, maioris et minoris ordinis administrorum; datum iusiurandum, cessatio ab officio, et si qua forte pontificia rescripta immutationem aliquam circa cuiusque Officii competencias induxerint.

CAP. II - DE PROVISIONE OFFICIORUM

1° Maiores administri cuiusque sacrae Congregationis, Tribunalis, Officii, a Summo Pontifice libere eligentur.

2° Minoribus eligendis administris titulum doctrinaeque certamen proponetur.

Gratiosae suffragationes non admittuntur, earumque, si intercedant, ratio habebitur nulla.

3° Certamen a supremo cuiusvis Officii Moderatore indicetur intra mensem a vacuo officio, acceptis ante mandatis a Summo Pontifice. Assignabitur vero spatium utile unius mensis ad exhibendam petitionem titulos necessarios.

4° Periculum de doctrina erit scripto faciendum certo die, quo propositae ex tempore quaestiones evolventur circa disciplinas ad petendum officium pertinentes. De proposita materia candidati in communi aula conscribent, designatis horis, advigilante Consultore aut aliquo ex eiusdem Officii administris, quem Praelatus moderator adlegerit.

5° Scripta, numeris distincta, non expresso candidati nomine, duo Consultores ordine excutient, a Congressu eligendi, et, si agatur de S. Rota, a Decano. Horum nomina Censorum occulta manebunt; iidemque quam primum suum expriment scripto iudicium super exarata a candidatis, declarantes, quaenam ex iis, sive doctrinae lande, sive dicendi forma probentur; quaenam idonea, tantum, quaenam omnino improbanda censeantur.

6° Si Consultorum iudicia de idoneitate scripti secum pugnent, candidatus non idoneus habebitur deficientis causii doctrinae. Verum facultas erit Congressui, et apud S. Rotam Decano, in ea iudiciorum discrepantia, exquirendi, si

necessarium aut aequum duxerint, Consultoris tertii suffragium, ad quem proinde remittentur priorum duorum iudicia, ut ipse proferat de summa lite sententiam.

7° Ut quis possit ad eligendorum scrutinium admitti, requiritur tamquam necessaria conditio ut probatus discesserit experimento doctrinae.

8° Scrutinium fiet a Congressu, et apud S. Rotam a Collegio Auditorum. Idem erit duplex, et in utroque suffragia erunt secreta.

In primo, suffragia ferentur de singulis candidatis, ut decernatur, quinam aetate, moribus, indole censeantur idonei. Qui paria suffragia retulerint iudicandi sunt non idonei.

In altero suffragia ferentur de singulis in primo scrutinio approbatis, ut decernatur quinam virtute, meritis, scientia, habilitate sit praeferendus. Paribus inter duos pluresve candidatos suffragiis, Cardinalis, qui Congressui praeerit, et apud S. Rotam Decanus, paritatem diriment.

9° De scrutini exitu ad Summum Pontificem integre referetur, ut, Eo probante, ad candidati nominationem deveniri possit.

10° Rationes et modi, quibus lata sint suffragia, sunt prorsus reticendi.

11° Litteras nominationis ad maiores administratos mittet Cardinalis a secretis Status; ad minores mittent, in S. Rota Decanus, subscripto nomine alicuius notarii; in ceteris Officiis suis cuiusque praeses Cardinalis, contra posita subscriptione more rescriptorum.

12° Deservientium nominatio, apud S. Rotam spectat ad Collegium Auditorum; apud Officia reliqua ad suum cuiusque praesidem Cardinalem, proponentibus maioribus administris.

13° In uno eodemque viro cumulare munia non licet; ideoque qui ad novum adspiret munus, ad id semel assumptus, pristino cessit.

14° Ad unum idemque Officium prohibetur aditus duobus consanguineis in primo et secundo gradu, et affinibus in primo.

15° Minoribus administris, ubi inter ipsos vacaverit locus, ius est adscensus titulo ministerii provectoris; non ita ceteris.

CAP. III. - DE IUREIURANDO

Cuiusvis ordinis administri, ante quam adsciscantur, iusiurandum dabunt, coram suo Praelato, *de officio fideliter implendo, de non recipiendis muneribus etiam sponte oblatis et de secreto servando*, secundum formulam heic adiectam, servata lege iis Officiis quibus peculiare et gravius iusiurandum imponitur, ut communi formae particularem addant.

Iurisiurandi forma.

«In nomine Domini.

«Ego N. N. spondeo, voveo ac iuro, fidelem et obedientem me semper futurum B. Petro et Domino Nostro Papae eiusque legitimis Successoribus; ministeria mihi commissa in hac S. Congregatione (Tribunali aut Officio) sedulo ac diligenter impleturum; munera mihi in remunerationem, etiam sub specie doni oblata, non recepturum: et secretum officii religiose servaturum in iis omnibus, quae sacri Canones aut Superiores secreta servari iusserint, itemque, quoties ab Ordinariis id postulatum fuerit, et quando ex revelatione alicuius actus praeeudicium partibus aut Ecclesiae obvenire potest. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia, quae meis manibus tango».

CAP. I. - DE HORIS AC DISCIPLINA OFFICIORUM

1° Spatium temporis officio assignatum est matutinum, ab hora nona cum dimidio usque ad meridiem cum semihora, singulis diebus non feriatis. Per has horas administri omnes tenentur in Officio esse, non remorari, nec ab ipso ante constitutum tempus discedere, incolumi eorum privilegio, quibus officii sui lex concesserit ut commissum opus possint exsequi domi.

2° Est tamen Moderatoribus facultas concedendi singulis administris diem unum vel duos vacationis in mense, modo talis concessio cum Officii necessitatibus componi queat. Eadem conditione quotannis aut unoquoque biennio dies aliquot, non ultra hebdomadam, singulis concedere debebunt, ut piis exercitationibus vacent.

3° Morbo aut alia causa impediti quominus Officium adeant, rem Praelato significant.

4° Exceptis maioribus administris, itemque scriba protocolli, diribitore atque aliis, qui sui muneris gratia debent se adeuntes excipere, ceteris non licet per horas officii visitantem quemquammittere.

5° In sua quisque munia religiose et quam optime explenda incumbet; nec fas erit cuiquam alienam occupare provinciam, aut in sui locum substituere quempiam, aut ipse alium sufficere.

6° Verum, si Praelatus id committat, quilibet administer se promptum - exhibebit ad subrogandos collegas, atque ad alia non communia pensa quae forte sint expedienda.

7° Erit curae omnibus, maxime iis quii praesunt, ne diu negotia iaceant. Danda igitur opera ut necessaria studia, ut actorum perscriptio, ut expeditio negotiorum ea sollicitudine procedant, quae naturae rerum tractandarum et normis Officii respondeant.

8° Quoties igitur designatae horae muneri explendo satis non sint, administri reliquum operis aut domi conficient, aut morabuntur in Officio diutius, aut revertentur post meridiem, prout visum fuerit Moderatori opportunus.

9° Quod si productus hic labor fere quotidianus evadat, Moderatorum erit eum ex aequo remunerari.

10° Idem administrorum nomina, qui doctrina, diligentia, rerum agendarum peritia, vitaeque honestate praecellant, Summo Pontifici significanda curabunt.

11° Administro nemini licet *agentis*, procuratoris, advocati parte assumere, neque in suo, neque in alieno Officio.

Unum eximitur procuratoris vel advocati munus in Sanctorum causis, quo munere fungi poterunt administri minores ad SS. Rituum Congregationem non pertinentes.

12° Si quis administer negligentia culpave suo officio defuerit, erit admonendus, aut aliqua poena multandus, aut loco movendus ad tempus, aut etiam omnino dimittendus, pro admissi gravitate aut recidendi frequentia.

13° Si autem a sacerdotis aut christiani viri aut civis officiis ita declinaverit, ut in ius rapi debuerit, aut publicae existimationis iacturam fecerit, suo loco movebitur ad tempus, aut omnino dimittetur.

14° Aere alieno ita gravari ut aditus fiat sequestris iudicialibus, esse causa potest quamobrem quis ad certum tempus exuatur munere, aut etiam abdicare cogatur.

15° Publica inquisitione instituta de crimine adversus aliquem administrum, qui Officio praeest, Officii ipsius honori tutando, simulque non gravando reo, providebit. Ad eum finem curare poterit ut accusatus ab officio recedat, et partem stipendii retinere in remunerationem suffecti in eius locum.

16° Remotio ad tempus, expulsio aut officii amissio, multae poenaeque ceterae contra administrum decernentur, nullo provocationis iure relicto, apud S. Rotam a Collegio Auditorum; in affis vero Officiis a Cardinali praeside, suffragante Congressu; et in utroque casu andita parte per scriptum.

De temporaria remotione ant dimissione referendum est ad SSmum Dominum, ut has poenas ratas habeat.

CAP. V. - DE FERIIS

1° Singulis diebus festis cum praecepto Offida vacabunt.

His adduntur: anniversarius dies creationis et coronationis Summi Pontificis; item obitus Decessoris;

stati dies Consistoriis habendis sive publicis sive semipublicis; feria secunda et tertia Quinquagesimae, et quarta Cinereum;

postremi dies quatuor Maioris Hebdomadae, et feria secunda et tertia Paschatis;

pervigilium Pentecostes et succedentes huic festo dies, feria secunda ac tertia;

pervigilium Deiparae in caelum receptae;

secundus dies mensis Novembris, in Commemoratione fidelium defunctorum;

pervigilium Nativitatis Domini et consequentes tres ultimus anni dies.

2° Feriatis diebus, Moderatores Officii curare poterunt ut alicuius ex administris Officium frequentet, expediturus negotia si quae forte occurrerint. Huic autem administro licebit vacationis dies alios petere.

3° A die decimo mensis Septembris ad trigesimum primum Octobris decurrent feriae autumnales.

Hoc spatio temporis Officium nullum erit intermissum; sed in unoquoque tot aderunt tum maioris tum minoris ordinis administri, quot satis esse existimentur urgentioribus expediendis negotiis ordinariae administrationis; maiorum enim tractationes, ac de gravioribus et implicatioribus rebus deliberationes in mensem Novembrem differuntur. Quod si urgens rei gravitas postulet ut cito occurratur, intra merae necessitatis fines providebitur.

4° Qui feriarum tempore in Officio versari debebunt, iis conceduntur vacationis dies quinque et quadraginta, sive intermissi, sive continui pro lubitu petentium, alio anni tempore ab iisdem eligendo, habita tamen ratione necessitatum Officii, atque approbante Moderatore.

CAP. VI. - DE STIPENDIIS

1° De medio sublatis emolumentis, quae *incerta* vocari solent, administri omnes certo stipendio, eoque menstruo et ad honestam sustentationem sufficienti, fruuntur ex aerario Sanctae Sedis. Stipendii ratio pro variis administris proponetur in apposita tabula; incipietque vim habere pro iis qui in officia adsciscuntur post praesentem ordinationem, ac pro veteribus administris qui ad officia diversi gradus et conditionis advocentur.

2° Emolumentorum, seu *incertorum*, genus unicum derivari poterit minoribus administris ex opere in extrahendis ab archivio documentis impenso, ac transcriptione documentorum et processuum, si non ex officio fiant, sed instantibus partibus quarum intersit; dummodo tamen his rebus non detur opera horis officio destinatis, et praescripta servantur appendicis *Legis propriae* S. Rotae *cap. 2* de exigenda compensatione.

3° Qui in praesens cuiusvis gradus ac naturae officio funguntur, sua stipendia retinebunt tum ordinaria tum extraordinaria, quae tamen stabilitatis rationem habeant (*incerta certa*), et ad officium ipsum referantur; non quae speciem remunerationis praeseferant ob collocatam peculiarem operam aut extraordinarios ob titulos.

Eadem stipendia non aliunde solventur in posterum nisi ab aerario Sanctae Sedis.

4° Ut autem recti iustique servetur lex, intra mensem ab edita praesenti ordinatione, singuli qui variis Officiis praesunt ad Cardinalem Secretarium Status administrorum omnium deferent nomina, adiecto suo cuiusque, stipendio, ad normam superiori numero descriptam.

Idem Praesules, intra memoratum tempus, recensebunt onera sive perpetua sive temporaria, quibus Officia sua gravantur, et impensas Officii ordinarias.

5° Gradus et stipendia ad normam *num. 3* sarta tectaue manebunt administris eorum etiam Officiorum, quae ob novam Romanae Curiae ordinationem aut prorsus desierint, aut sint natura penitus immutata.

Huismodi autem administri a Sanctae Sedis nutu pendebunt, et, ubi eorum postuletur opera, ad eam praestandam debebunt sese promptos ac paratos exhibere.

6° Salvis iuribus a praesentibus administris acquisitis in quibusdam Officiis ad emeritum percipiendum, ceteris omnibus in posterum, qui sive aetatis ingravescentis, sive diutini morbi causa, sustinendis rite muneribus impares fiant, Apostolica Sedes, quantum poterit, ex aequo providebit, curando ut sufficiantur ab aliis, et cavendo ne ipsis necessaria desint ad honestam sustentationem.

CAP. VII. - DE ADVOCATIS

1° Firmo illorum iure qui modo legitimi habentur advocati, in posterum, ad ineundum hoc munus, servandae erunt normae *tit. III. Legis prapriae* S. Rotae constitutae.

2° Exinde leges disciplinae vigeant in memorato titulo contentae, quibus aequae omnes erunt obnoxii.

3° Qui vero cupiat advocati munus exercere apud S. Rituum Congregationem in Sanctorum causis, is legitimum sibi titulum comparet advocati rotalis, ceterisque satisfaciatur consuetudinis formis, quae ab eo sacro Consilio praescripta sunt.

CAP. VIII. - DE MINISTRIS EXPEDITIONUM

1° Privilegium *exclusivae*, quo Apostolici ministri expeditionum in Datariae Officio fruuntur, ubi primum habere vim coeperit Constitutio *Sapientis consilio*, cessabit.

2° Est autem Sanctae Sedis propositum de ministrorum expeditionum, qui modo sunt, conditione ac statu cognoscere, ut in peculiaribus casibus ea possit inire consilia quae magis aequa et opportuna iudicaverit.

CAP. IX. - DE PROCURATORIBUS SEU AGENTIBUS

SECTIO I. - *De procuratoribus particularibus et privatis*

Qui ad Sanctam Sedem recurrens sui particularis ac privati negotii causa uti opera velit procuratoris, potest ad id munus deputare quemlibet suae fiduciae virum, dummodo catholicum, integra fama, et ad Officium, in quo agenda sit res, minime pertinentem. Praeterea oportet eundem legitimo mandato munire, quod in actis, ad ipsius Officii cautionem, servabitur; aut sin minus apud Moderatores eiusdem in tuto ponere delecti viri honestatem et requisitas conditiones.

2° Si exhibitum virum Moderatores iudicaverint admitti non posse certiore facient mandantem, ut aliter consulat.

SECTIO II. - *De procuratoribus publicis ac legitimis*

3° Ad procuratoris munus legitime et constanter obeundum pro Episcopo eiusque dioecesi, oportet inscriptum habere nomen in procuratorum albo, quod patebit in Officio a secretis sacrae Congregationis Consistorialis.

4° Salvis iuribus acquisitis ab exercentibus hodie munus *agentium* seu ministrorum expeditionis, qui, ubi postulaverint, in memoratum album referentur, posthac quicumque volet inscribi debet petitionem, cum quibus illa nititur, exhibere Adessori S. C. Consistorialis.

5° Ad iustam admissionem requiritur ut orator catholicam fidem profiteatur, sit integra fama, calleatque satis latinum sermonem et ius canonicum. Si agatur de sacri ordinis viro, oportet ab Officio Urbis Vicarii ad sensum impetret Romae residendi; religiosus autem sodalis id a Praeposito generali impetret.

6° Iudicium de petitione, utrum ea admitti possit necne, edetur Cardinali a secretis S. C. Consistorialis, audito Congressu; qui, ut magis explorata sit candidati doctrina, poterit ipsum experimento subiicere, prout melius iudicaverit.

7° Nihil obstat quominus Ordinarius procuratorem eligat virum nondum in album relatum: qui tamen, ante quam exerceat mandatum, inscriptionem postulat.

Hoc autem in casu Ordinariorum prudentiae relinquitur ante videre, num cui forte obstaculo propositus procurator esse possit obnoxius, ne sese repulsae periculo obliant.

8° Praeter inscriptionem in album, ut quis publicus habeatur et stabilis procurator dioecesanus, necessario requiritur iustum Ordinarii mandatum ab adlecto exhibendum, cuius mandati authenticum exemplar apud Officium a secretis Consistorialis Congregationis deponetur.

9° Munus a procuratore dioecesano esplendorum haec summa est: curare ut epistolarum commercium inter Apostolicam Sedem et Episcopum, de omnibus dioecesis negotiis, rite et cum fide procedat; ea referre, de quibus Officio alicui Praepositi, in rebus ad ipsum pertinentibus, eum sint percontati; ini cognitione versari negotiorum, quae apud varia Sanctae Sedis Officia evolvuntur spectantque dioecesim, cuius habet ipse procuratorem.

10° Quae scripta data sint obsignata, inviolata transmittenda sunt; neve procurator unquam ullave de causa sibi fas esse ducat ea resignare. Qua in re cuiusvis generis culpa censebitur gravis.

11° Circa res omnes dioecesis, quarum, ratione sui muneris, notitiam acceperit, nisi agatur de re publica et notoria, procurator secreto officii tenetur. Huius legis violatio culpae gravis instar habebitur.

12° Procuratoribus interdicitur ne litteras passim dimittant ad clientum aucupium, exhibentes faciliores condiciones aut similia.

13° Nemini procuratori licet pro sua opera maiorem pecuniae summam exigere quam quae pro rescriptis, Brevibus, Bullis Officiorum Sanctae Sedis constituta sit atque descripta: quam cui fregerit legem, restitutionis obligatione tenebitur, etiam poenis aliis non irrogatis.

14° Qui christiano plane more non agat, quae conditio ad exercendum procuratoris munus est omnino necessaria, aut in memoratis officiis partibus grave aliquid admittat, potest ad tempus removeri, aut etiam perpetuo dimitti.

15° Advocatorum consistorialium Collegium erit *agentibus* seu procuratoribus omnibus instar Consilii disciplinae. Ex eius Collegii sententia, Cardinalis a secretis S. C. Consistorialis (si agatur de prave acta vita sociali vel de alia

publice nota culpa), aut Praepositi Officio, cuius intersit, (si de culpa Officium spectante), poterunt ad admonitionem rei, aut ad eius remotionem sive temporariam sive perpetuam procedere.

16° Procurator, sive remotus ad tempus sive perpetuo dimissus ab uno Officio, hoc ipso remotus censetur, aut omnino exclusus ab omnibus. Quare Praepositi Officio, a quo eiusmodi sit prolata sententia, ceteris Officiis rem significandam curabunt.

CAP. X. - DE RATIONE ADEUNDI SANCTAE SEDIS OFFICIA CUM IISQUE AGENDI GENERATIM

SECTIO I. - *Pro privatis*

1° Christi fideli cuique patet aditus ad Sanctae Sedis Officia, servata rite forma quae decet, et facultas est cum iisdem agendi per se de suis negotiis.

2° Advocati opera uti volenti, in quaestionibus quae illum admittant, fas non erit patronam proponere quemlibet; sed optio ei dabitur inter approbatos, de quibus *cap. VII.*

3° Si vero procuratoris desideret operam, eius eligendi arbitrium ipsi relinquatur, servatis tamen normis *cap. IX, sect. I.*

SECTIO II. - *Pro Ordinariis*

4° Ordinarius unusquisque potest ipse per se in Variis Apostolicae Sedis Officiis negotia libere tractare, non solum quae se ipsam spectent, sed etiam quae dioecesim ac sibi subditos fideles ad ipsum confugientes.

5° Quoties Ordinarius velit ipse per se de negotio aliquo agere, sive praesens in Curia, sive per litteras a sua sede mittendas, Officium praemonebit quocum ei erit agendum. Tunc vero in positione adnotabitur: *personalis pro Ordinario*; resque nullis interpositis procuratoribus agetur.

6° Ordinarius, qui petit directo agere cum Officio aliquo, sibi assumit solvendas impensas, non modo pro acceptis redditibus litteris et scriptis, aut pro aliis rebus necessariis, sed etiam pro taxationibus praescriptis in singulis actis.

7° Si advocato fuerit opus, etiam Ordinariis cohibetur optio, ita ut nequeant ipsum deligere nisi ex approbatis.

8° Si procuratore uti velint, normis inhaerebunt *cap. IX, sect. II* declaratis.

9° Mandatum, quo ab Ordinario procurator eligitur, potest usque rescindi ad formam iuris communis; in eamque rescissionem, utpote rem ad fiduciam pertinentem, nulla datur inquirendi aut expostulandi facultas.

10° Vicario capitulari non licet, electum ab Episcopo procuratorem cum alio mutare; at poterit cum Sanctae Sedis Officiis directo agere, ad normam *art. 4°, 5° et 6°* huius sectionis.

CAP. XI. - DE TAXATIONIBUS ET PROCURATIONIBUS

1° In omni rescripto, indulto, dispensatione, a suo Officio iudicabitur, non modo taxatio Sanctae Sedi solvenda et remuneratio agentis debita, sed etiam pecuniae summa, eius repetendae ius habet dioecesana Curia pro executione rescriptorum, si haec necessaria sit; quae quidem summa pontificia, taxatione erit inferior.

2° Taxatio pauperibus, sive cives privati sint, sive instituti pieve causae, si petita gratia moraliter necessaria sit, non lucrosa oratori, ita ut hic nullum possit ex ea quaestum facere, ex dimidia parte minuetur, aut etiam, si visum fuerit, omnino condonabitur, integris tamen oratori manentibus impensis pro tabellariis, pro exscriptione, atque id genus necessariis.

His in casibus, etiam agentis procuratio ad partem dimidiam redigetur aut omnino condonabitur, salvis impensis pro tabellariis.

3° Ordinarii, secreto percontati parochos, quae vera sit oratorum conditio, significabunt in singulis casibus, agaturne de paupere, aut quasi paupere, ideoque competat ne ipsis ius ad plenam aut dimidiatam condonationem taxationis, onerata, utriusque partis conscientia, super expositorum veritate; contra quam si actum fuerit, firma restat obligatio sarcinendi quidquid iniuria sublatum sit.

Si qui autem iniqua voluntate renuant satisfacere taxationem ad quam consequendam dispensationem praescriptam, cuius tamen concessio sit moraliter necessaria ad offendicula et peccata vitanda, hoc erit ab Ordinariis indicandum in suis litteris. Idem, impetratae gratiae notitiam communicantes cum iis quorum interest, eos commonebunt (si opportune id fieri prudenterque licebit ab ipsis) ex iustitia aliquid Sanctae Sedi deberi.

Utrumque tamen gratiae validitati nihil tunquam officiet error aut fraus circa oeconomicam petentis conditionem.

4° In omnibus Officiis, subsignatis rescriptis, destinatus administer, peculiari super ipsis impresso sigillo, taxationem notabit Sanctae Sedi debitam, impensas procurationis et pecuniae summam pro executione: quae omnia in menstruo libello recenset, ad rationum computationem suique cautionem adservando.

In variis taxationibus designandis administer prae oculis habebit superius expositas normas, *positionem*, seu fasciculum actorum expendens; in dubiis vero rem ad Officii Moderatores deferet.

5° Singula Officia alterum habebunt a priore distinctunt administrum diribendis litteris, rescriptis, et exigendae pecuniae taxationum ad Sanctam Sedem pertinentium.

6° In rebus secreto tegendis rescripta obserata tradentur: taxatio vero in alio notabitur folio eundem numerum referente qui in obserato rescripto. Eadem taxationis notatio in interiore rescripti pagina iterabitur, ad securitatem recipientis.

7° Extremo quoque mense, Praelatus Officii moderator libelliini inspiciet, de quo *num. 4°*, acceptique rationem expendet; deinde utrumque ad Sanctae Sedis arcam nummariam deferet, suae auctoritatis testimonio munitum.

CAP. XII. - DISPOSITIONES TEMPORARIAE

8° Officiorum administrationem totam illico retexere quum mirtime detur, Sancta Sedes sibi reservat peculiare normas constitnere servandas in posterum.

9° Interim nulla fiet immutatio taxationum quae legitime in usu sunt pro expeditione Bullarum et Brevium Apostolicorum.

10° Pariter in usu esse non desinunt eae taxationes, quae in causis beatificationis aut canonizationis descriptae habentur in lege SS. Rituum Congregationis: *de taxis et impensis pro causis Servorum Dei*.

11° Sua etiam disciplina est moderandarum taxationum, mercedium, impensarum apud S. Rotam et Signatam Apostolicam in causis quae ad ea tribunalia deferantur.

12° Pro dispensationibus matrimonii vigere quoque pergunt in praesens taxationes pendi solitae penes Datariam Apostolicam et S. Poenitentiarum. In causis vero matrimonialibus dispensationis super *rato*, et in aliis quae a S. Congregatione de Sacramentis iudicantur, standum normis a S. Congregatione Concilii huc usque servatis.

13° Pro ceteris gratiarum, indultorum, dispensationum rescriptis, in Officiis omnibus, taxatio Sanctae Sedi solvenda erit libellarum decem, si de maioribus rescriptis agatur; si de minoribus, quinque.

Remuneratio agenti debita erit libellarum sex pro rescriptis maioribus; pro minoribus, trium.

Si rescriptum unum plures gratias contineat, angebitur pro portione taxatio; non ita tamen agentis procuratio.

14° In omnibus antem et singulis casibus superius *num. 9°, 10°, 11°, 12° et 13°* recensitis, incolumes semper sint dispositiones *cap. VI* praecedentis *de stipendiis*, et dispositiones *num. 4°, 5°, 6° et 7°* huius capituli, de solutione pecuniae singulis mensibus arcae nummariae S. Sedis facienda.

15° Usus S. Congregationis de Propaganda Fide exemptionis e qualibet taxatione in suae iurisdictionis locis incolumis servetur.

Datum Romae, die XXIX Iunii.

De mandato speciali SS. mi D. N. Pii Papae X

R. CARD. MERRY DEL VAL.